

„MONUMENTE ȘI EDIFICII ÎN MEDALISTICĂ” (august-decembrie 1999) CRONICA UNEI EXPOZIȚII. VEDERE DIN INTERIOR

Liliana-Nicoleta Hanganu

Începutul sau sfârșitul unei construcții, inaugurarea sau sărbătorirea unui număr de ani scurși de la aceasta, dezvelirea statuii, monumentului sau deschiderea mausoleului, sunt tot atâtea prilejuri de a grava în metal grija și locul.

Spațiul construit – clădire publică cu diverse funcțiuni, se regăsește pentru o bună amintire în câmpul unei medalii. În timp, pentru construcțiile care nu mai există – dărmate fiind de calamități naturale sau militare, sau devastate de urgii nostalgice și concepții „științifice” de sistematizare urbană – spre exemplu: Turnul Colței, Ansamblul monumental „Mihai Vodă”, Centrul de Calcul, Teatrul Național, Așezămintele Brâncovenști, precum și numeroase statui ale oamenilor politici de dinainte de război, ca să nu amintim decât „cazuri” bucureștene, medaliile și plachetele devin mărturii incontestabile.

Expoziția „Monumente și edificii în medalistică” a fost realizată de specialiștii Cabinetului Numismatic al Muzeului Municipiului București, cu participarea domnilor Alexandru Ievreinov, Nicolae Curdov și Aurel Nicolae Curdov, colecționari și membri marcanți ai Societății Numismatice Române. Domniile lor au expus în două dintre sălile Casei Severeanu – ea însăși lăcaș de istorie bucureșteană, 255 de medalii și plachete precum și 56 de cărți poștale, care au pus în valoare sobrietatea metalului, prin culoare și farmec de epocă; la acestea se adaugă două documente cartografice: *Planul orașului București* (1898) și *Harta României Mari* (1919), din patrimoniul muzeului.

Organizatorii au avut de ales dintre mai multe posibilități de expunere: cronologic (în funcție de anul baterii medaliiilor sau al ridicării construcțiilor, date care corespundeau în cele mai multe cazuri), topografic (cel puțin pentru București, așezarea pieselor în vitrine conform traseelor unui plan orășenesc) sau problematic (gruparea materialului pe baza unor criterii care vizau în special funcționalitatea clădirilor la data baterii medaliiilor). Atât spațiul expozițional și vitrinele avute la dispoziție, cât și necesitatea unei viziuni coerente, aplicabile expoziției în întregul său, au determinat alegerea ultimei variante. Astfel încât expoziția a cuprins două diviziuni. În prima sală: București – edificii ale unor instituții administrative bucureștene și naționale (vitrinele 1 și 2), financiar-bancare (vitrina 2), comerciale și transporturi (vitrina 3), culturale și hoteliere (vitrina 5), de învățământ (vitrina 6), stabilimente de

sănătate (vitrina 7), precum și monumente: biserici, statui și grupuri statuare (vitrina 4). În cea de-a doua sală: alte localități – biserici și mănăstiri (vitrina 8), instituții culturale, de învățământ, castele și cetăți (vitrina 9), muzee și case memoriale (vitrina 10), statui, monumente și mausolee (vitrina 11). Au fost prezentate și câteva medalii ale căror monumente din străinătate, dar legate de istoria României: *Columna lui Traian* (vitrina 11), *Pavilioanele României la Expozițiile Universale de la Paris din 1900 și 1937* (vitrina 10), *Sarcofagul român din cripta Monumentului Memorial Interaliat de la Liège* (vitrina 10).

Dacă ar fi să ne referim numai la București, cele 150 de medalii și plachete prezente în expoziție constituie un eșantion reprezentativ, astfel încât, chiar și numai o ordonare cronologică ar putea evidenția perioadele de construcție intensă din ultimele decenii ale veacului trecut și primii ani ai secolului nostru, ca și din perioada interbelică, zonele albe fiind marcate de anii de război sau de cei imediat următori; în schimb, abundența medalistică de după 1990 se datorează sărbătoririi edificării unor monumente, cel puțin seculare, și nu unui nou început edilitar.

Cele mai vechi medalii expuse sunt cele din 1852 – *Biserica Sf. Spiridon din București* și din 1858 – *Biserica Sf. Dimitrie din Craiova*, iar cele mai noi sunt din 1998 – *Palatul Elisabeta din București*, *Spitalul din Roman* și *Monumentul de la Blaj închinat Revoluției române de la 1848*. În ceea ce privește cărțile poștale, pentru București cele mai vechi datează din 1906 – *Expoziția Generală Română. Pavilionul Austriei* (alb-negru, necirculată), respectiv din 1907 – *Palatul Poștelor* (color, circulată poștal) iar cea mai „recentă” din anul 1943 – *Palatul Ligii Culturale* (sepia, circulată poștal), iar pentru celelalte localități, cartea poștală cu *Mănăstirea Putna* (alb-negru, circulată poștal) datează din 1912 și *Mausoleul de la Muscel* (alb-negru, circulată poștal) din 1938.

Printre artiștii plastici care semnează medaliiile și plachetele expuse se numără: Emil W. Becker, Tony Szirmai, Ion Jalea, Gheorghe Adoc, precum și creatori și gravori de la Monetăria Națională a Statului: Gheorghe Stănescu, Haralambie Ionescu, Ștefan Grudinschi, Vasile Gabor, Maximilian Fetița, Constantin Dumitrescu.

Prin expoziție, ca tematică și mod de prezentare, s-a încercat o redescoperire a unor spații construite, o călătorie imaginară pe o hartă a timpului într-un București și într-o țară care sunt încă de regăsit, fie în realitatea cotidiană, fie în aducerile aminte, săpate în piatră și metal de-a lungul unui veac și mai bine.

Expoziția „Monumente și edificii în medalistică” a însemnat, de fapt, al doilea moment dintr-un program mai vast pe care Muzeul Municipiului București l-a început în iulie 1998 cu „Portretul în medalistică” și, poate că îl va continua cu „Eminescu și epoca sa” (medalii, plachete și machete) în luna iunie 2000.